

Dolenjski lis

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

LETNO II. — STEV. 28

NOVO MESTO, 10. JULIJA 1951

ČETRTLETNA NAROČNINA 75 DIN

IZHAJA TEDENSKO

Pred 22. julijem

Tisoči bodo sodelovali v dolenjski partizanski štafeti

Dolenjski okraji se te dni vneto pravljajo, da bodo kar najbolj svečano proslavili 22. julij — slovenski državni praznik. Lefošnje množično praznovanje dneva veseljske vstaje bo hkrati potrdilo naše odločne enotnosti in povezanosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi. Vsemu svetu bomo povedali, da smo bili in bomo vedno za pravičen mir, za sodelovanje z vsemi narodi sveta na podlagi enakopravnosti in medsebojnega spoznavanja. 22. julij bo živ plamen naših srce, ki bo govoril doma in po svetu, da se dobro zavedamo dragocenih pridobitev narodnoosvobodilne vojne in da smo vsak čas pripravljeni braniti te pridobitve v vsemi našim močmi. Na strani miroljubne socialistične Jugoslavije so danes čestva vseh naprednih, svobodoljubnih ljudi sveta. Višoko smo vzdignili zastavo marksizma-leninizma, ki je v rokah sovjetskih birokratov tonila k blatinom tloru, neustrešno smo povedali izzivačem in podpohvalcem, da smo dovoli zrli za smostojno odločanje v svobodni domovini.

Vse to bo letosno praznovanje 22. julija znova potrjevalo. Močnejša kakor pred desetimi leti je danes naša socialistična domovina, z neomajnim zaupanjem zremo v naše partizko vodstvo. Pod težkimi pogojimi, vendar neuklonljivo gradimo naše gospodarstvo. V l. 1941 smo začeli zmagovali bitko za naš narodni obetoj in za revolucionarno preobrazbo vsega našega življenja, v letu 1951 se ponosom oziramo na prehodeno pot in e se večjo samozavezo gledamo v jutrišnji dan. 22. julij, praznik zmage nad tišočnim suženjstvom, bo zato spomin na začetek novega razdobia naše zgodovine.

BELA KRAJINA POZDRAVLJA DAN VSTAJE

Bela krajina, zibelka partizanstva in naše ljudske oblasti, bo v svojem poletnem sijuju prizakala 22. julij s kresovi na vsek kraj, kjer so bila v letih 1941 in 1942 prva partizanska taborišča. Kresove pripravljajo na vsek vidnejših me-

Mizarstvo MLO Novo mesto je razstavljalo svoje izdelke

V Novem mestu so ustanovili Turistično društvo

Po nekajtedenskih pripravah je delovni iniciativni odbor novega Turističnega društva v Novem mestu imel 3. julija že ustanovni občini zbor. Turistično društvo, ki ima dozdaj 110 članov, je naletelo v Novem mestu na dober odziv prebivalcev mesta. Pridobivanje novih članov je seveda v veliki meri odvisno od odbornikov in sedanjih članov. Tako je n. pr. član odbora tovaris Ferdo Buk pridobil sam 70 članov.

Turistično društvo v Novem mestu se odpira široku območje dela. To sta v uvodnih govorih poudarila tudi predsednik iniciativnega odbora tov. dr. Davorin Gros in tov. Erna Štefinčeva v imenu uprave za turizem in gostinstvo na OLO Novo mesto. Da bo postala Dolenska znana tudi v turističnem pogledu, je v veliki meri odvisno prav od dela in načrtov novega društva. Ne manika nam prirodnih znamenitosti in zgodovinskih krajev; spomnimo se samo na vlogo Dolenske v letih NOB. Manjka pa nam dobrih zvez s turističnimi kraji, oskrbovanih turističnih točk, kopališč, dobrih komunalnih naprav v mestu in na vasi, pitne vode, pa tudi s posrežbo se marsikatero gostišče se ne more postaviti. Za vse to in še mareskaj se bo oddele v polni meri zanimalo Turistično društvo.

Društvo ima že precejšnjo vseoto denarja, ki mu ga je dalo na razpolago okrajno poverjeništvo za trgovino, gostinstvo in turizem. Zato je že začelo s potrebnimi deli na obnavljajoči kopališča na Luki, kjer bodo postavljene kabine, bazena za neplavajoče in otroke, urejena bo pot do kopališča z glavne ceste, Spodnja Loka bo elanirana za obojkarje in košarkarje, na Zgornji Luki pa bo spel urejeno igrališče za tenis. Pri teh delih bodo morali pokazati svojo pravilnost tudi novomeški športniki.

stih tudi množične organizacije. Na predvečer praznika bodo svečane akademije, v nedelje dopoldne pa kulturni nastopi s proslavami, polaganjem vencev, z razdeljevanjem spomenic družinam padlih borcev in žrtv NOV in z raznimi krajevnimi nastopi društev in zabavami. Pestre akademije pripravljajo predvsem Zvezne borcev v Metliki, Vinici, Semiču in Črnomlju. Popoldne bodo izleti v Gradac, Podzemeli, Griblje in v gozd pri Cerkvišču, kjer je bilo civilno taborišče terenskega odbora Gradac.

Prebivalci Adlešičev, Tribuče, Preloke, Vinice, Stare Lipce in Dragatuša se bodo zbrali pri odkritju spominske plošče Tomšičevi brigadi v Bojančih. Iz Črnomlja, Dobrilčev, Petrove vasi, Loke in Talčjega vrha bodo odšli ljudje k odkritju spominske plošče na Planino. Iz Metlike, Rosalnic, Drašičev, Suhorja in Radovice se bodo zbrali prebivalci pri odkritju spominske plošče v Metliki.

Posebno čast pa bodo imeli člani Zvezne borcev črnomalskega okraja. Prvi bodo nosili bojno zastavo v partizanski štafeti, ki bo krenila 15. julija 1951 ob 9. uri dopoldne iz Vinice in bo nato predebljala najbolj znatenite partizanske kraje Dolenjske. Štafeta si bo moral prebijati pot skozi močne zasede. Tako bo čakala belokranjsko štafeto prva borba že v Bojančih, odkoder bo zavila proti Adlešičam, Velikim Selam, Pleševici, Pribincem in Tribučam. Tu bo partizanska patrula prenočila. Naslednje jutro bo prešla Desinec, Pavličče in Lahinja v Črnomelj, od tam pa ob devetih dopoldne proti Talčjemu vrhu. Na Otavcu se bo morala spet boriti z zasedo, popoldne pa bo prispeila na Planino. Zvezcer bo borba na koti 503 in napad na Blatinik, po prenočevanju pa bo štafeta na slednjem jutru odšla na Laze, kjer bo predala zastavo novomeški štafeti, hkrati pa bo odkritje spominske plošče 18 padlim borcev belokranjske čete, ki so v noči 2. novembra 1941. leta zaradi izdajatelja v spopadu z Italijani izgubili življenje.

CEZ GORJANCE, SKOZI NOVO MESTO IN PO DOLINI KRKE...

...bo nato nosila bojno zastavo novomeška partizanska štafeta. Novomeščani bodo sprejeli zastavo od Belokranjev 17. julija ob osmih zjutraj na Lazah. Skozi Uršna selo se bodo po končanih slovesnostih na Lazah podali na poboco Radeho do Podgrada, kjer bo pozdrav, nato pa se bodo mimo zasede prebili čez veliko cesto proti Cerovcu in Dolzu. Medtem bodo obvezniki predvojske vzgoje iz Orehovice, St. Jerneja in Vrhpolja napadali Gaberje, Zvezne borcev, mladina in člani drugih organizacij v Gaberju pa bodo napad odbijali, tako da bo partizanska štafeta z zastavo lahko vkorakala v očiščeno Gaberje okoli četrte ure popoldne. Po polaganju vencev in pozdravnem govoru bodo partizani proti večerji odšli po bližnjicah do Novega mesta, kjer bo svečan sprejem štafete na Florjanovem trgu. Sodelovalo bo vojska godba. Po prihodu štafete v mestno bodo kasneje nočne vaje enot protiletalske zaščite.

Zgodaj zjutraj bodo konjeniki in koliesarji partizanske štafete nadaljevali pot čez Potok, Stražo, Toplice, Podture, Sotecko, odkoder bodo po znani partizanski poti odšli do Podgorza in Jame. Na Dvoru bodo imeli kosišo in počitek, popoldne pa bodo z izvidnicami pregledali okolico Žužemberka ter se po vkoraknju v trg napotili proti Dobrniču. Ob osmih zvečer se bodo novomeški partizani sesli s trebniškimi. Med potjo jih bodo pozdravljali tisoči vaščanov in meščanov, šli bodo mimo neštetih zgodovinskih mest, mimo samotnih grobov in drugih prič naše zmagovalne narodnoosvobodilne vojne.

IZ DOBRNICA PROTO BELI LJUBLJANI

Na poti skozi trebniški okraj bo štafeta obiskala številne znane partizanske kraje, hkrati pa se bo s sodelovanjem enot izvenarmarne vzgoje tudi tu prebila ekojka zasede. Po sprejemu zastave v Dobrniču bo patrola najprej obiskala in počasti grob talcev, nato pa jo bodo na poti skozi Trebnje, Rače selo, Blato, Črnik, Kompolje in Tihaboje spremljali pozdravi ljudstva, ki je v teh krajih pred desetimi leti podpiralo pre partizane s hrano in drugimi potrebščinami. Zgodaj zjutraj 19. julija bo napadala patrola Sv. Križ, od tam bo nadaljevala pot na Čatež, Razbor, Sevnico do Primskovega, kjer bo zavzela z naškom. Sovražnik bodo enote predvojske vzgoje. Toda nato člani Zvezne borcev trebniškega okraja predali zastavo grospapeljskemu skupu.

Tako bo v vreti številnih prireditv v počastitev prvega praznovanja Dneva vstaje slovenskega ljudstva zavzela partizanska štafeta njihov vidno mesto. To bo hkrati najbolj množična izvenarmadna akcija na čas 22. julija, pozdrav Dolenjske Centralnemu komiteetu KPS, vladu Ljudske republike Slovenije, vsem prvočrnem NOV in spomin na žrtve, ki so nam ustvarile svobodno domovino.

Slava spominu kapetana pilota-lovca Franceta Pečariča

Globoko je pretresla 30. junija vse sorodnike, znance in prijatelje vest, da se je smrtno ponesrečil kapetan pilot-lovec, budni čuvar našega svobodnega neba in naše neodvisnosti tovaris France Pečarič iz Prečne.

Kapetan Pečarič je izšel iz zavedne družine, ki je fašistična okupacija ni spravila na kolena. Zato je bila vse družina v internaciji ali pa v gozdovih, domačijo pa jim je okupator dobesedno uničil. Tudi France, dasi še skoraj otrok, je moral v internacijo. Po italijanski kapitulaciji se je vrnil domov, na poti pa so ga zajeli Nemci in v Ljubljani zaprljali. Od tu je pobegnil proti Notranjski, kjer se je prijavil v Vojsko brigado in postal v njej kot dober borec do konca vojne. Takoj po vojni se je prijavil v pilotsko šolo in že leta 1946, star komaj 20 let, postal pilot Jugoslovanskega letalstva. Zaradi velike nadarjenosti in hrabrosti se je povzpzel do položaja kapetana pilot-lovca. Na povratku z uspešne vaje v svojo bazo se je zaradi nenadnih vremenskih nesreč smrtno ponesrečil, star komaj 25 let.

Ponesrečenega pilota Franceta so prijavili na dom v Prečno, kjer so ga 2. julija popoldne pokopali na domačem pokopališču. Pogreba so se udeležili številni predstavniki vojnega letalstva, divizije, častna četa novomeškega garnizona, godba JA, sorodniki, znanci in prijetelji ter veliko število članov množičnih organizacij iz Novega mesta in okolice.

Bo splošno zadružništvo v trebniškem okraju letos krenilo po novih poteh?

Delo in poslovanje splošne kmetijske zadruge je odvisno od sposobnosti poslovodje in sodelovanja upravnega odbora, tako so nam že večkrat povedali poznavalci razvoja zadruge. K temu bi priponomili še to, da je napredek splošne kmetijske zadruge močno odvisen tudi od pomoči, ki jo prejema zadružna od občinega ljudskega odbora in okrajne zvezke kmetijskih zadružnih. Kadar pa povedo, drži to tudi za splošne kmetijske zadruge v okraju Trebnje.

V letu 1950 je bila »pomoč« odločjujočih činiteljev kmetijskim zadružam tolikšna, da v 18 kmetijskih zadružah sploh ni bilo letnih občinskih zborov. Ali je potem kaj čudnega, da je bil kadar po zadružah ponekod zelo slab, o čemer smo že pisali v našem listu. Sedem zadruž je imelo v letu 1950 precejšnjo izgubo, in to v razmeroma gospodarsko najmočnejših krajev, kot so Lukovik, Dol, Nemška vas in pod. Zanimivo je priponomiti, da tudi letos ni bilo dosegljivo izvesti občinskih zborov samo v teh dveh splošnih kmetijskih zadružah, ker so se vanje vrnili zaradi nebudnosti okrajne zvezke kmetijskih zadruž razdiralni tipi, ki jim je vse drugo bolj pri srcu kot napredek zadružne. Kakšni vplivi prevladujejo v teh zadružah, lahko sodimo po tem, da so se prav tu najprej pojavejajo javne pobožne želje bivših trgovcev: zadruži zaradi neveč treba, ker bomo spet mi dobili nazaj trgovine. Enake želje so izrekli podobni »pričakovalci« starih zlatih časov na Mirni, pri Sv. Stefanu in v Velikem Gabru. Čeprav je danes že vsakemu solarjujasno, da je raznizkorisčevalski element pri nas za vedno odklenkal, so vendar povzročili med upravnimi odbori in zadružniki teh zadruž zmedo, da se sedaj v novi situaciji ne znajdejo.

Včasino splošnih kmetijskih zadruž v trebniškem okraju je nova sproščena trgovina naša pripravljena. Upravni odbori pri kmetijskih zadružah Mokronog, St. Janž, Primskovo, Moravče, St. Rupert in Dobrnič so se začeli veliko bolj zanimati za zadružne kot so se dosej. Spoznali so, da je nastopal čas, ko se zadružne res lahko polno uveljavijo v korist zadružnikov.

Včasino splošnih kmetijskih zadruž v trebniškem okraju je nova sproščena trgovina naša pripravljena. Upravni odbori pri kmetijskih zadružah Mokronog, St. Janž, Primskovo, Moravče, St. Rupert in Dobrnič so se začeli veliko bolj zanimati za zadružne kot so se dosej. Spoznali so, da je nastopal čas, ko se zadružne res lahko polno uveljavijo v korist zadružnikov.

V Trebnjem se pripravlja na GOSPODARSKO-KULTURNI TESEN

V dneh od 14. do 22. julija bo v Trebnjem okraju gospodarsko-kulturni teden, na katerega se vneto pripravlja. V prostorih osnovne šole in novozgrajeni zadružnemu domu bo organizirana razstava lokalne obrti in industrije, kmetijstva, zdravstva, gozdarstva, lovstva ter gostinstva. Hkrati bodo v domu Ljudske prosvete vsak dan kulturno-umetniški nastopi najboljših skupin iz okraja, ki bodo tekmovali za naslov najboljše skupine okraja. Razen nastopov skupin bo tudi kulturno-prosvetna razstava.

Namen gospodarsko-kulturnega tedenja je prikazati gospodarski razvoj okraja, hkrati pa bo dan pregled dosedanjih uspehov kulturno-prosvetnega dela. Za razstavo je po vsem okraju veliko zani-

manje. Ze do 1. julija je prijavilo svoje sodelovanje nad 40 privatnih obrtnikov vseh strok, razna lokalna, zadružna ter državna obrtna in industrijska podjetja. Zanimivo pa je, da vse razstavljajo vnovzgrajeni pletrarski podjetja iz Mokronoga, ki so razstavljajo vrsto uporabnih stvari, spletene iz domače vrobine. To je v okraju nova vrsta obrti, ki ima vse možnosti za razvoj kot domača obrt.

Pobudo za razstavo je dalo pravzaprav že tekmovanje za počastitev desete obletnice OF. Ker je prej zaradi pomankanja primernih prostorov ni bilo mogoče izvesti, bo gospodarsko-kulturni teden posvečen deseti obletnici ljudske vstaje v Sloveniji in 400-letnici prve slovenske knjige.

Delovni kolektiv SGP, Pionir tekmuje za deseto obletnico JA

Člani delovnega kolektiva SGP »Pionir« Novo mesto so takoj po pozivu GO Zvezne borcev na tekmovanje v počastitev desete obletnice JA izdelali program tekmovanja in s tem razširili tudi svoje stalno tekmovanje.

Veliki uspehi so bili medtem že dosegjeni pri prostovoljnem delu, kjer je bilo opravljeno 1411 delovnih ur. Člani delovnega kolektiva so pomagali zadružnikom v St. Petru, Orehovicu in Dol. Toplicah. Razen tega so delali pri gradnji zadružnega doma v Bršljinu, na ekonomijah podjetja, bolnišnic Novo mesto, v Jurki vasi, pri PLZ, na lastnih fizikalnih igriščih ter na cestah v Novem mestu in Kočevju. Zadrugam St. Pe-

ter in Orehovice so podarili lepe knjižne omare s knjigami. Streško društvo, ki je bilo ustanovljeno v tem času, je imelo že dvakrat streške vaje. Fizkulturni dan, ki so ga priredili 24. junija, je prav dobro uspel. Udeležili so ga tekmovalci krškega, črnomaljskega in novomeškega sektorja ter tekmovalci strankih obratov. Stevilo tekmovalcev in doseženi rezultati so pokazali v primeru z jesenskim tekmovanjem velik napredok. Sindikalna podružnica je skupno s podružnicami železnice in tekstilne tovarne ustanovila samostojno prosvetno društvo, v okviru podjetja pa so razen rednega študija pričeli še z analfabetskim tečajem, ki ga obiskuje v Straži sedem ljudi, v Črnomlju pa štirje.

Pogled v prodajni oddelki okrajnega

KDO JE KRIV PROPADANJA ŠOLE NA ŠTREKLJEVU?

Osnovna šola v Štrekljevcu je bila junija 1943 požgana. Med vojno in tudi po vojni je bil pouk začasno v dveh prostorih v vasi, ki pa v nobenem pogledu nista ustrezala. Tako po osvoboditvi, ko se je širom naše domovine pričela obnova, tudi požgana šola ni bila pozabljena. Ze leta 1946 spomladi je gradbeno podjetje »Pionir« s pomočjo vaščanov pricelo z obnovitvenimi deli. Odstranili so ruševine — glavni zidovi so bili še dobrji — in prej enodenadstropno stavbo so dvignili še za eno nadstropje. Prihodnje leto spomladi je bila velika stavba že pod streho. Na žalost pa je iz skoraj nerazumljivih vzrokov delo tedaj začelo, zidari so odšli in začelo se je sedaj že širilec »flikanje«. Namesto da bi stavbo hitro dovršili in zmanjšali stroške, kvaliteta dela pa bi bila boljša, so lepo počasi naprej nekaj mesecev vzdavalci okna, nato je nekaj zidarjev ometalo pritičje. Spriče površnega dela in slabega vremena pa je omet odpadel, kar ga je pa še ostalo, sta kasneje dva zidari s krampi oluščila in pričela delo spet znova. Sele jeseni 1947 sta bili za silo urejeni dve učilnici. Potem so od časa do časa enkrat zazidali stopnišče, da ne bi radovedni otroci lazili v gornji nadstropji, drugič uredili stranišča, popravili vodnjak — material je bil kupljen največ po prosti ceni — in če bo šlo takoj naprej, bo v drugem desetletju stavba mogoče gotova...

Od poletja 1948 je na šoli samo ena učilnica, ker v drugi stanuje šolek upraviteljica s sedemletno hčerkjo. Odkar je učitelj na odsluženju kadrovskega roka v JA, je ona edina učna moč. V pro-

blem učiteljskega kadra se ne bom spuščal, čeprav je zaradi velikega šoleškega okoliša pereč. So namreč tukaj še druge žalostne stvari, mimo katerih ne morem. Ko se je upraviteljica lanskot leta vrnila s počitnic, je našla v stanovanju kaj žalostno stanje. Skozi strop — v gornjih nadstropijih ni oken — je ob nalivih prila voda in uničevala novo pohištvo ter ostalo opremo. Posteljnino je bilo treba dolgo časa sušiti, v kolikor ju bila še sploh uporabna. Pomišlite, v dvonadstropni stavbi je stanovanje v pritličju skozi strop začila voda! To ni bilo samo enkrat, ampak je sedaj ob vsakem večjem dežju. Posebno ponoci je prijetno: zunaj grmi in se bliska, učiteljica pa skoči po sobi, naestavlja črepe in odpira dežnike. Tako je tudi z učilnicami. Po zdidovih raste trava, omet s stropov bo spet kmalu odpadel.

Pri nas se je po vojni že toliko nadrealo, da marsikdo ne more razumeti, kako je mogoče, da šola na Štrekljevcu nikakor ne more biti dograjena. Kako vendar na okraju gledajo to uničevanje ljudev imovine? Predsednik gradbenega odbora pri KLO Simončič je bil že še vedno v poslovju. Kot trenutno najbolj važne naloge ZB je plenum predvidel:

Izpolnitve življenjepisov za spominško knjigo, pregled izdanj spomenikov, ureditev kartotek članstva, ustanavljanje posameznih sekocij kot so strelski družini, telovadna sekacija, PLZ itd. Pohitite je treba s sprejemom članstva in to čimprej zaključiti. Vso pomoč je treba še nadalje nuditi predvojaški in izvenarmadni vzgoji, zbiranje zgodovinskega mate-

Letos 650 novih članov Zveze borcev v novomeškem okraju

Organizacija Zveze borcev v novomeškem okraju se je letos povečala za pet krajenskih organizacij in 560 novih članov. Predvidena je še krajevna organizacija v Gradišču in s tem bodo v organizacijo ZB zajete vse vasi v okraju. Vseh članov je sedaj 3223.

Letos sta bila postavljena dva spomenika padlim borcem in žrtvam fašističnega terjora in sicer v Vavti vasi in St. Petru. Še v letosnjem letu bosta postavljena spomenika v Orehovici in Šmihelu pri Novem mestu. Med najlepšimi je v okraju prav gotovo spomenik v Vavti vasi.

O dosedanjem delu in bodočih nalogah organizacije je razpravljal zadnji okrajski plenum ZB, Poročila posameznih delegatov so bila po večini suhoparna in niso dala točne slike o delu organizacije ZB na vasi. Še vedno ni dovolj jasnosti na terenu, o čem naj razpravlja ZB, kaj spada na zbor volilcev in kaj na množični sestanek frontovcev. Osnovne organizacijske naloge in naloge Zveze borcev sploh, kot so predvojaška in izvenarmadna vzgoja, zbiranje zgodovinskega mate-

rialja, evidenca članstva in skrb za vdove in svojce padlih žrtv, vse to največkrat zamenjajo čisto gospodarske zadeve, ki spadajo v reševanje ljudskega odbora in zbor volilcev. Le na podlagi takega napovednega dela organizacije se lahko dogodi, da star borec iz NOV zavrača legitimacijo ZB, ker ni dobil opeke, kot je bil to primer v Mirni peči. Ce bi organizacija vodila točno evidenco o svojih članih, o njihovem življenju in potrebah, potem se ne bi mogle dogajati nepravilnosti pri razdeljevanju opeke in drugih potrebščin, ker bi ZB na zboru volilcev ali pri krajevnem ljudskem odboru to preprečila.

Kot trenutno najbolj važne naloge ZB je plenum predvidel:

Izpolnitve življenjepisov za spominško knjigo, pregled izdanj spomenikov, ureditev kartotek članstva, ustanavljanje posameznih sekocij kot so strelski družini, telovadna sekacija, PLZ itd. Pohitite je treba s sprejemom članstva in to čimprej zaključiti. Vso pomoč je treba še nadalje nuditi predvojaški in izvenarmadni vzgoji.

Lovske zanimivosti iz Bele Krajine

Lovišča so se v Beli krajini po vojni močno popravila. Stalež divjadi je kar zadvoljil. Posebno dobro se je pomnožila, da so se divjadi, ta najbolj ljubka in neškodljiva žival v naših gozdovih. Dobis jo je samo po hribovitih predelih, temveč tudi že v ravniških predelih. Letošnji načrt odstrela predvideva 24 srnjakov in 12 srn. kar je zelo malo glede na stalež. Včasih je velik vik in krik nad volkovimi, ki res sem in tja ukrajejo kakšno ovoce ali nebogljeno ščene, vendar o kakšnem večjem številu teh roparjev v naših gozdovih ni govora. V lanski sezoni jih je bilo ubitih šest, več kot toliko pa jih prav gotovo ni na območju okraja. Člani Jovških družin imajo —

Pred vojno se je zatekel k Pepele Vajdetti v Podgori mlad srnjaček. Vzgojila ga je, po 11 mesecih pa je odšel v beografski Živalski vrt.

vsak za sebe — skrito željo, da bi jim prisli takrat mrcina na cilj, saj je tudi na građa za ubitev volka kar lepa, a še več je vreden kremplj za klobukom...

Divji prasti so se močno razmnožili po lovščih. Računajo, da rije po naših gozdovih in travnikih kakšnih 150 rilcev. Lani je bilo ustreljenih 45 komadov, letos pa predvideva plan 65. Ta zverjad dela največjo škodo, a se zna spremno izmikati pred kroglo. Veliko teh črnutih

je velik vik in krik nad volkovimi, ki res sem in tja ukrajejo kakšno ovoce ali nebogljeno ščene, vendar o kakšnem večjem številu teh roparjev v naših gozdovih ni govora. V lanski sezoni jih je bilo ubitih šest, več kot toliko pa jih prav gotovo ni na območju okraja. Člani Jovških družin imajo —

MIKLOVA ZALAC V ČRNOMLJU

Kulturo-umetniško društvo »Oton Zupančič« iz Gradsca je v soboto 23. junija gostovalo na črnomeljskem održu z igro »Miklova Zala«. Igra so že osmič prikazali na raznih održih Bele Krajine.

»Miklova Zala« nas spominja na borbo slovenskega ljudstva v prejšnjih stoletjih, ko se je koroski narod ob Zili boril za življenje in obstoj. Prikujujo nam življenje Slovencev na Koroskem, ki bi po pravilni razmejitvi moralni pripadateli naši državi, pa vendar še sedaj ječe pod tujim jarmom.

Igra je posebno razveseljiva zaradi živih in veselih kmečkih ljudi, ki jo igrajo s pravo poglobitvijo. Posebno priznanje in zahvala gre voditelju društva Juletu Hočevarju, ki ima do igranja posebno veselje in skuša za to navdušiti tudi igralce. Po svojem celodnevnom trdem delu na kmetiji gre zvezcer na oder in veselo uči igralce.

Prispevki k zgodovini Dolenjske

Otmar Skale star.

Kaj je z novomeškim lutkovnim gledališčem?

Svet otrokove domislije je čudovit. Kaj vee mu pričara navadna igrinja! Kaj mu ozivi najpreprostejši predmet, ko se igrja z njim. Ali se res igra? Neki angleški mislec pravi: Igrajo se samo odrasli, otroku je njegova igra resno delo. In kaj pomenijo otroku šele lutke, skrivnostne osebice iz začasnega sveta? Spominjam se, ko sem v prvem razredu ljudske šole na vasi prvič videl lutkarja in njegove lutke. Bile so skromne, skromne, upraviteljica s sedežemno hčerkjo. Odkar je učitelj na odsluženju kadrovskega roka v JA, je ona edina učna moč. V pro-

Ponovni se stara, že kar izpeta in neprepričljiva pesem: Prostora ni... Pa je. Kaj pa dvorana v Sindikalnem domu? Saj vendar ni zavzeta noč in dan. Z kakega dva popoldneva na teden, ali več eden, bi z malo dobre volje (celo brez nje) res bila lahko na razpolago. Ljudi, ki znajo voditi tak »teater«, ne manjka. Teksti za igrice so na razpolago. Kje, zlomka, torej tiči ovira, oziroma, kdo zavira?

Ponovni se stara, že kar izpeta in neprepričljiva pesem: Prostora ni... Pa je. Kaj pa dvorana v Sindikalnem domu? Saj vendar ni zavzeta noč in dan. Z kakega dva popoldneva na teden, ali več eden, bi z malo dobre volje (celo brez nje) res bila lahko na razpolago. Ljudi, ki znajo voditi tak »teater«, ne manjka. Teksti za igrice so na razpolago. Kje, zlomka, torej tiči ovira, oziroma, kdo zavira?

V trebanjskem okraju so pogoji za še večji razmah kulturo-umetniškega dela, toda manjka vodilnega kulturno-umetniškega kadra. Vse delo leži pretežno na učiteljstvu, ki je tudi sicer močno obremenjeno z raznim delom. Marsikdo, ki navdušeno obiskuje igre in predstave, ne ve, koliko truda in neprespanih noči vložijo raziserji in igralci samo za eno dobro naštudirano igro.

V času gospodarsko-kulturega tedna bo v domu ljudske prosvete v Trebnjem tudi kulturno-prosvetna razstava. V Trebnjem obstaja tudi godba na pihalu, toda ker nimajo kapelnika, ta le života.

Največje zanimanje med ljudimi je za igre in si teh želijo čimveč. Tudi zanimanje za knjige raste zlasti med mladino. 27 knjižnic v okraju nudi bralcem po-

vsake sobote!

OGLASUJTE V »DOLENJSKEM LISTU«!

Oglase in objave sprejemamo do vsake sobote!

NOVO MESTO PRED DESETLETJI

(Nadaljevanje)

17. I. 1907. so se začeli novi živinški sejmi v Kandiji. V januarju 1908. je bila zelo razširjena v mestu in fluenca.

22. in 23. sept. 1908.: demonstracije v Novem mestu zaradi septembarskih dogodkov v Ljubljani. Vsi trgovci in obrtniki so odstranili nemške napisne in jih nadomestili s slovenskimi.

27. 9. 1908. je stekel pes lekarja Bergmana ogrijzel domačo gospodarico Rozo Wobes in trgovca Fr. Kendo in Eisenbarta; vsi so bili poslanji na Dunaj k cepljenju.

1909. leta so postale Dolenjske Novice teknik.

17. I. 1909. je bil javen shod v mestni dvorani. Pod vodstvom župana Ogorezuta so obravnavali razmere na avstrijskih univerzah.

13. 4. 1909.: bela zastava na okrajski sodniji v Novem mestu. Istega dneva je Košček prodal svojo elektrarno v Luknji Fr. Seidlu za 103.000 K.

V prosincu 1911. je imelo Novo mesto 2.404 prebivalcev.

1913. leta je Kandija dobila svoj postni urad. V maju 1915. se je preselil iz Gorice v svoje rojstno mesto Novo mesto prof. Ferd. Seidl.

V februarju 1918. je kupil novome-

ško elektrarno od Seidla Vinko Bon iz Rake.

12. 7. 1918. je umrl 82-letni knjigar Frid. Tandler.

29. 10. 1918.: zgodovinski narodni praznik; ustanovitev Jugoslavije. Velikanska ljudska manifestacija v Novem mestu.

29. 12. 1918. je bil protestni shod

zadružničkih ljudi, ki so se načeli v Novem mestu. V gimnaziji, telovadnici je govoril dr. I. Tavčar »O bolezni naše Jugoslavije.«

Ob Novem letu 1919. je Krka odplavila del kopališča pod streljščem. 3. februarja 1919. se je začela telovadnica na kmetiji grezveč na oder in veselo uči igralce.

2. marca 1919.: protestni shod novomeškega ženstva in ustanovni shod podružnice ženskega društva.

6. 4. 1919.: ustanovni občni zbor društva obrtnikov, 15. junija istega leta ustanovni občni zbor gremija trgovcev.

9. 6. 1919. je bil protestni shod proti razkosanju jugoslovenskega ozemlja.

Na Glavnem trgu so govorili župan K. Ruzman, dr. Vašič in dr. Režek.

13. 6. 1919. je bilo javno predavanje ravnatelja Westra »O osvobojeni Koroški.«

Gregorc D.

Od tedna do tedna

17 MILIJARD DOLARJEV SKODE, PET MILLIJONOV MRTVIH IN POHABLJENIH

Dvanajst mesecev se je premikala vojna vihra severno in južno od nesrečne postavljene umetnega mejnika — 38. vzprednika na Koreji. Vojna na Koreji, ki je razdeljena zaradi tujega vmešavanja v notranje zadeve te azijske države, je nastala prav iz posledic tega vmešavanja. Potem ko je bilo v letu dni po zaslugu napadalec s severa — podpirani po Sovjetski zvezzi, kasneje po kitajskih »protovoljcih« — in branilec z juga, ki so jim priheli na pomorski oboržani oddelki Organizacije združenih narodov pod vodstvom Američanov, na Koreji pet milijonov mrtvih in ranjenih, je v glavah napadalec in branilec le zmagala misel, da je treba končati s korejsko vojno.

Po enem letu ... Zdaj še prihajojo k pameti vročekrveni vojaški voditelji, še bolj pa za njimi skriti diplomati in kovači zarot nad korejskim ljudstvom, ko so spoznali, da bi jih nadaljnje medsebojno uničevanje le preveč stalo. Spomimo se besed, ki jih je lanj izrekel varvar Edvard Kardelj o korejskem spodaju, ko je med drugim dejal:

... Splošno znano je dejstvo, da je na Koreji množično osvobodilno in demokratično gibanje, ki izraža prizadevanja in voljo korejskega naroda v borbi za neodvisnost in zedinitev ter za izvoanje demokratičnih pravic. Toda osvobodilne nade ljudskih množic so tudi tukaj, kakor v stevilnih drugih delih sveta, zlorabili za smotre tuje hegemonistične politike, ki se skriva za zlaganimi bajkami o pomoči korejskemu narodu v borbi za njegovo

